1. "Polimlje", 3.8.90

НАША ТЕМА

МЕЂУНАЦИОНАЛНИ ОДНОСИ У ОПШТИНИ ПРИЈЕПОЉЕ И ПОТЕНЦИЈАЛНА МИГРАЦИОНА КРЕТАЊА

2

УЗВОДНО ОД ЗАБОРАВА

■ШТА О УЗРОЦИМА ИСЕЉАВАЊА КАЖУ СТАНОВНИЦИ ПРИЈЕПОЉА ■ ШТА ПОКАЗУЈЕ ИСТРАЖИВАЊЕ ОБАВЉЕНО ОВИХ ДАНА У КОМЕ ЈЕ УЧЕСТВОВАЛО ХИЉАДУ НАШИХ СУГРАЂАНА ■ ПОЛИТИЧКА СИТУАЦИЈА – ЛОША ■ МЕЂУНАЦИОНАЛНИ ОДНОСИ ДОБИЛИ ПРЕЛАЗНУ ОЦЕНУ

ПИШЕ: МУХАРЕМ М. МУТАБЏИЈА

Анкетирано је укупно хиљду људи са реципроцитетом у националном саставу: по 500 Срба и Муслимана. Међу анкетираним је било 430 жена и 570 мушкараца, 99 са високом, 236 са вишом, 485 са средњом и 180 са нижом стручном спремом. Ожењених и удатих међу анкетираним је било 561, неожењених и неудатих 439 испитаника. Истраживање је обавила стручна екипа на челу са **Радомиром Лалом Морачанином**, психологом, и сарадницима: **Музафером Тумбулом, Аном Попадић, Наташом Јовићевић, Елвиром Иглица и Гораном Цвијовићем.** Анкетари су поставили 13 питања нашим (анонимним) суграђанима а одговори су систематизовани, научно обрађени и коментарисани у поменутој анализи.

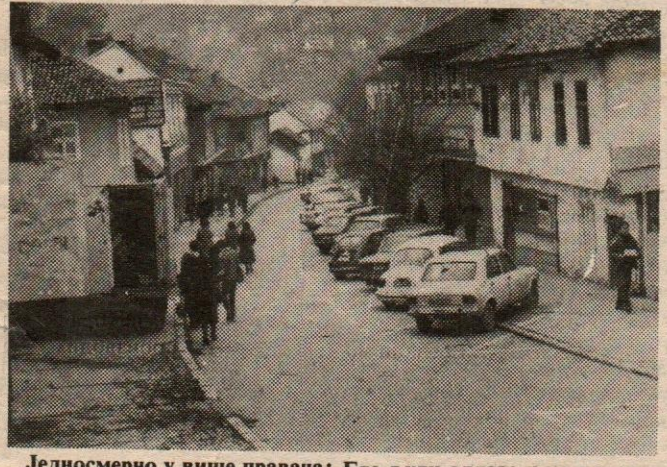

Једносмерно у више праваца: Где људи одлазе и ко долази у Пријепоље

добре. Овако екстреман негативан став према могућности запошљавања поткрепљује и чињеница да тренутно у Пријепољу посао тражи 5.027 лица, каже Морачанин. Оно што посебно забрињава јесте чињеница да су то претежно млади људи који због неразвијене привреде Пријепоља имају врло лошу перспективу. Због постојеће ситуације, бесперспективности младих, појачава се стопа миграционих кретања према индустријским центрима а нису искључене ни социјалне тензије са одређеним последицама у самој општини, додаје Морачанин.

би, озбиром да економски фактори убедљиво доминирају међу узроцима миграционих кретања, стопа ових померања становништва била знатно смањена. С друге стране била би, на тај начин, добрим делом санирана и веома лоша ситуација у области запошљавања. Испитаници даље наводе да је Пријепољу потребно више објеката за културне и спортске садржаје као и објеката друштвеног стандарда. Посебно се истиче да би у оквиру развоја туризма требало афирмисати историјске и културне вредности овог краја који су, изузимајући манастир Милешеву, углавном потпуно неафирмисани.

По мишљењу анкетираних, трговина а посебно угоститељство на најнижем су нивоу. Ово се односи пре свега на друштвени сектор и, на основу овог истраживања, ваљало би што пре покренути акцију да се спашава још оно што се може спасити. Истичемо карактеристично и доминантно мишљење да је последњи тренутак да се најлепши трговачко-угоститељски комплекс Пријепоља (објекти изграђени од стране некадашњег „Агросервиса") предат на газдовање онима који то ни по чему не заслужују, спашава од њих самих! Тужно је гледати како нема функцију и како одумире најлепши део града. Урбанисти су направили праву ствар: спустили су град на обале, искористили готово сваки кутак река, али су, на жалост, трговина и угоститељство дошли у руке погрешних људи. Велики број анкетираних се пита ко је крив што Пријепоље није ни до данас добилошке факторе истичући да Пријепоље нема никакве програме за заштиту човекове околине, посебно речних водотокова. У Лиму има много више отпадних и фекалних вода него природног водотока, кажу многи испитаници. Само на подручју општине Пријепоље постоји велики број загађивача и ту предњачи Текстилни комбинат „Љубиша Миодраговић" који, како рекоше многи испитаници, својом музејском технологијом наноси велику штету Лиму што се свакодневно може видети. У оквиру еколошких питања један број анкетираних изражава и забринутост због отварања рудника у Чадињу као и због „мистериозних" објеката у Бистрици.

•СНАГА АРГУМЕНАТА

Сада је вероватно дошло право време да се врше оваква и слична испитивања. Свима нам је познато да се „десио народ" и да се народ мора питати. Због тога испитивање јавног мњења представља прави демократски пут да се људи слободно изјашњавају о за њих врло важним и осетљивим питањима. Само се на тај начин може доћи до правог увида у разне проблеме становништва. То више нису паушалне оцене ауторитативних појединаца нити закључци политичких форума већ једна снага ставова јер се о важним питањима изјашњава велики број људи који представљају репрезентативан узорак своје популације.

•ПОЛИТИЧКА СИТУАЦИЈА – ЛОША

2.

– Најкраће саопштени, резултати истраживања указују на следеће: Од укупног броја анкетираних чак 71,4 одсто је спремно да оде из ове средине а само 28,6 одсто се изјаснило да то не би учинило. Од наведеног процента оних који су спремни да се одселе 50,4 одсто су Срби а 21 одсто Муслимани, каже **Радомир Лале Морачанин,** саговорник „Полимља" на ову заиста актуелну тему.

•РАЗЛОЗИ ИСЕЉАВАЊА

Када се од испитаника тражило да наведу разлоге због којих би напустили своје место, 68 одсто од укупног броја анкетираних наводе неке од разлога који спадају у групу економских фактора. Између осталих, испитаници су наводили пре свега слабу перспективу у својој општини, слабе могућности запошљавања младих, лоше услове за културно-забавни и спортски живот, лош друштвени стандард, лоша трговина и угоститељство, слаба стамбена изградња и могућности за решавање стамбеног питања а затим привлачност већих градова, боља могућност школовања у већим градским центрима. Један мањи број испитаника наводи потенцијалну спремност да се исели због лоших међунационалних односа.

Међу питањима чији одговори указују на карактер и мотиве потенцијалне миграције било је и оно везано за перспективу у запошљавању. Од укупног броја анкетираних чак 93,2 одсто сматара да су могућности запошљавања лоше а само 6,8 одсто да су могућности запошљавања у општини Прибепоље

•ПРИЈЕПОЉЕ – КУЛТУРНА ПРОВИНЦИЈА

Изразито незадовољство међу анкетираним влада и када је у питању културно-забавни живот. Чак 67,4 одсто анкетираних сматра да не постоје добри услови за културно-забавни живот у Пријепољу. Пошто у граду не постоје осмишљени садржаји за задовољење културних потреба становништва, коментарише овај део истраживања **Радомир Лале Морачанин,** јасно је да су се и по овом питању код испитаника формирали негативни ставови у тако високом проценту. Према наводима испитаника Пријепоље представља један од ретких градова у којима се на културном плану баш ништа или сасвим мало тога догађа. Пријепоље се, кроз призму испитаника у овом истраживању, представило као учмала културна провинција без традиционалних и без стандардних културних догађаја. Посебно су незадовољни млади, истиче даље Морачанин, јер су изложени континуираној монотонији и да им се, како рекоше, сем кафића и дугог стајања на платоу Дома револуције не нуди ништа садржајније. У Дому револуције, по њиховим речима, с времена на време гостује нека аматерска позоришна група или неки трећеразредни састав и да није традиционалног окупљања сликара у Милешевској ликовној колонији о културним догађањима у Пријепољу не би се имало шта рећи, истиче Морачанин.

•ДУГА ЛИСТА ЖЕЉА

Истраживање је, питањем: „Шта недостаје овом крају, граду" допринело да се формира својеврсна „листа жеља" јавног мњења. Преносимо готово у целини коментар истраживача односно доминантне одговоре испитаника: Анкетирани су у првом реду наводили да недостају високоакумулативни привредни објекти. Ови објекти би значајно утицали на развој привреде а самим тим

•ПОЛИТИКА У ФУНКЦИЈИ ЈАВНОГ МЊЕЊА

На Западу сондирање јавног мњења има велику улогу на креирање политике. Владе западних земаља, практично, не доносе ни једну важнију одлуку а да претходно не ослушну мишљење јавног мњења. У задње време и источне земље показују све више интересовања и посвећују већу пажњу јавном мњењу. Ангажују се јавни и научни радници и истраживачки институти. Сврсисходност ових истраживања је вишеструка а може значајно креирати политику општина, региона, па и Републике. Једноставно говорећи, заступљена је јавност рада, ту је принцип демократичности више него присутан а политичка акција је у функцији јавног мњења, наравно ако се базира на резултатима ових истраживања. **(Радомир Лале Морачанин, психолог).**

ло робну кућу макар и на папиру. Преовлађују мишљења да је губљење времена чекање да то уради „Соколица" и добар део анкетираних сматра да треба што пре успоставити контакт са реномираним робним кућама из земље те са њима започети акцију изградње таквог трговинског простора у Пријепољу.

Испитаници су мишљења да треба више издвајати за стамбену изградњу. Добар део анкетираних наводи еко-

На питање да ли су задовољни политичком ситуацијом у Пријепољу, већина анкетираних је одговорила да није задовољна. Прецизније речено, 60,4 одсто анкетираних је изразило незадовољство политичком ситуацијом у Пријепољу, већина анкетираних је одговорила да није задовољна. Прецизније речено, 60,4 одсто анкетираних је изразило незадовољство политичком ситуацијом у својој средини. Од укупног броја незадовољних политичком ситуацијом 40 одсто су Срби а 20,4 одсто Муслимани. Шта о томе каже Морачанин:

– Релативно висок проценат незадовољних може се објаснити тренутном целокупном политичком ситуацијом у земљи с једне стране и јануарским догађајима с друге стране. Време консолидације после тих догађаја у општини Пријепоље је трајало нешто дуже па су се сва та политичка превирања одразила и на јавно мњење у општини. Чињеница да су Срби незадовољнији у дупло већем проценту него Муслимани, иако је подсећам био исти број анкетираних, у корелацији је са процентом који смо добили о потенцијалном исељавању. И у том случају Срби су показали више него дупло већу спремност да се иселе. Као што се из резултата види и сада је присутна тенденција о већем исељавању Срба, мерена, наравно, кроз потенцијална миграциона кретања, каже Морачанин.

У СЛЕДЕЋЕМ БРОЈУ:

ЗАЈЕДНИЧКИ ЖИВОТ – ПЕРСПЕКТИВА!